

Naalakkersuisut aalajangiiffigisassaattut ataatsimiititaliarsuarmik pillaasernermit inatsimmik Ataatsimiititaliarsuup ataatsimiinnermi 2025-imi saqqummiunneqassapput.

(Inatsisartuni ilaasortaq, Kuno Fencker, Siumut)

Kalaallit Nunaanni pillaasernermit inatsi eqqunnissaanut piareersaatit suliniutillu pisariaqartut aallartinnissaanut tunngavissamik pilersitsisussamik aallartisartoqarnissaa anguniarlugu, Naalakkersuisut rigsmyndighed attaviginnissaanut piumaffigineqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut

(Inatsisartuni ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

Akissuteqaat

(Inuussutissarsiornermut, Niuernermit, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Pillaatissiissutaasunut killiliussat eqqunneqarnissaat pillugit aalajangiiffigisassatut siunnersuutitut taakkununga marlunnut siunnersuusiorsimasut Naalakkersuisut qutsavigiumavaat. 2023-imi ukiakkut ataatsimiinnermi politikkikkut oqallinnernit oqallinneq pissusissamisoorumik nanginnerivaat, tassani iliuusereriikkanut kingunerititat killiffii Inatsisartut oqallisigaat.

Inunnut navianaatilimmik pinerluttuliornerit appartinneqarnissaannut tamanit suliniuteqartoqartariaqarnera, matumani meeqqanik innarliisarnerit amerlasoorujussuit ilanngullugit, Naalakkersuisut taamani massakkullu isumaqatigaat, uani iliuutsiniit pinerluttuliornerusunit aamma akuerineqarsinnaanngitsunit pinerluttuliornerup pinerata kingorna iliuusereriikkanut kinguneqartitsinerit ilanngullugit. Tassunga atatillugu ajortumik ingerlanerup kipitinneqarnissaanut aamma nutaamik pinerluttuliornerup pitsaalionneqarnissaanut kingumut innuttaasutut inooqataasinnaalersitseqqinneq akuuvoq pingaaruteqartoq.

Pinerluttulerinermi inatsisip inuunitsinnut piviusumut naleqqussarneqarnissaa, innuttaasut eqqartuussiveqarnermut tatiginninnissaat pingaaruteqarpoq. Eqqartuussutit eqqartuussutigineqartup, pinerluttuliornernut suutsinut allanut attuumassuteqarnera aamma inuiaqatigiit naapertuilluarnermik isiginninnerisa akornanni ataqatigiittoqassaaq. Ataatsimiititaliarsuup sivisuumik suliaqarsimanera tunngavigalugu pinerluttulerinermi inatsit ukiut massakkut atuuttoq 15-it matuma siorna pilersinneqarpoq. Eqqartuussiveqarneq pillugu ataatsimiititaliarsuup inerniliussai inatsimmi ersersinneqarput, inatsillu ingerlaavartumik nutarterneqartarpoq aqqissuunneqartarlunilu.

Inatsisit atuutsinneqarnerannut suliasaqarfitsinnut siunissami killiliussassat pillugit oqallittoqarnissaa innuttaasut aamma Inatsisartut ilaasortaasa akornannit kissatigineqarmat ersarippoq. Sammisaaq pingaaruteqartorujussuuvoq, taannalu peqqissaarnissamik aamma piviusumik pullaveqarnissamik piumasaqaateqarfiuvoq. Pillaatissiissutaasunut killiliussat eqqunneqarsinnaanerit pillugu aalajangiinermut tunngaviliisinnaasumik, ilisimasanik katersineq Naalakkersuisut aamma aallartereersimavaat.

Siusinnerusukkut ilisimatitsissutigineqareersut, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussutit, pineqaatissiissutit aamma isummat pillugit misissuinnissaaq pillugu 2023-imi Ilisimatusarfimmi ilisimatusartumik Naalakkersuisut isumaqatigiissusiorsimapput. Kalaallit Nunaanni pineqaatissiisarnerit maannakkorpiaq qaffasissusaat pillugit, kiisalu pinerluuteqarnerit pineqaatissiissutit pillugit innuttaasut qanoq isumaqarnerisa paasineqarnissaat, misissuinerup tutsuiginartumik takutissavaa. Innuttaasut kissaataannut pinerluttulerinermi inatsisip naleqqussarneqarnissaanut suliap ingerlaqqinnissaanut tunngaviliinissaaq, misissuinerup siunertarerpiarpaa.

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsimmi pillaatissiissutaasunut killiliussat eqqunneqarsinnaanerit pillugu naliliinissamut misissuineq tunngaviliisinnaasooq, Naalakkersuisut neriorsuutigereersimavaat. Taamaattoq pillaatissiissutaasunut killiliussat eqqunneqarnissaat pillugu inaarutaasumik aalajangiisoqartinnagu, misissuinerup aallartinneqartup inerniliussassaata naammassineqarnissaat, Naalakkersuisut kissaatigaat. Qallunaat oqartussaasuinut saaffiginnittoqartinnagu, Kalaallit Nunaanni pillaaarnermi inatsimmi allannguutit aamma Kalaallit Nunaanni innuttaasut akornanni oqallinnerit ilisimasanik tunngaveqassasut, Naalakkersuisut isumaqarput. Qallunaat iliuusereriikkanut kinguneritittagaasa eqqunneqarnissaat naleqquttuunaviangilaq, taakkumi qallunaat piviusumik inuunerannit, malunnartumik suliasaqarfiit ilaanni uagut piviusutsinnit allaaneruseqarput, tunngaveqarput.

Pillaasarnermik inatsimmik imaluunniit Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsimmi pillaatissiissutaasunut killiliussanik eqqussisoqarpat, taamaaliernerit qanoq kinguneqarsinnaanerit pillugit allaaserinnittussamik suleqatigiissitanik paasisimasaaqarlartunik pilersitsisoqarnissaa, taamaammat Naalakkersuisut siunnersuutigaat. Suleqatigiissitat paasisimasaaqarlartut suut sammissaneraat, kikkut suleqatigiissitani paasisimasaaqarlartuni peqataassanersut, aamma suliap qaqugukkut naammassineqarnissaa naatsorsuutigineqarnerisooq, suliarisassat allattorsimaffianni erseqqinneruseqarput, allaaserineqassapput.

Tamanna tunngavigalugu allannguutissat siunnersuut tulliuuttoq Naalakkersuisut saqqummiuppaat:

Annertuumik inatsisitigut isumannaatsuunissamik aamma inatsisitigut naapertuilluarnep annertuumik peqataaneramik, inuiaat inuit inatsisitigut illersugaanerannik pingaartitsisut attatiinnarneqarnissaat anguniagarineqassappat, pinerluttulerinermi inatsisip eqqartuussisarnermillu inatsisip illersorneqarsinnaasumik aaqqissugaanerannik naliliisussamik suleqatigiissitanik paasisimasaaqarlartunik Naalakkersuisut pilersitsinissaannik peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffisassaasut siunnersuut. Ilaatigut iliuusereriikkanut kinguneqartitsinernut killiliussat aamma innuttaasut isumaat pillugit misissuineq aallartinneqareersooq tunngavigalugu, Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsimmi pillaatissiissutaasunut killiliussat eqqunneqartariaqarnerisut pillugit suliarisassat allassimaffianni ingerlanissap qanoq ingerlanissaa allaaserineqassaaq. Suliarisassat allassimaffiat UPA 2025-imi saqqummiunneqassaaq.